

KYRKANS CENTRALFONDS UNDERSTÖDSSYSTEM FR.O.M. ÅR 2008

I Riktlinjerna för understöden fr.o.m. 2008

Från början av år 2008 iakttas följande principer för utvecklingsunderstöd enligt prövning:

Understöd för samarbetsprojekt

- 1) För utredning av sammanslagningar och samarbete beviljas understöd enligt striktare villkor än tidigare. En aktiv insats från församlingarnas sida betonas, vilket bland annat innebär ett tillräckligt stort eget ekonomiskt ansvar för projektet.
- 2) Den fördel som konkreta samarbetsprojekt väntas medföra bör i sig vara så lockande att det inte behövs någon särskild bonus eller speciella sporrar för att projektet ska inledas. Extra understöd som motsvarar besparingarna slopas. Understöd för att starta samarbetsprojekt beviljas också de så att församlingen förutsätts betala en egen andel av kostnaderna.
- 3) Domkapitlens roll ändras. Deras uppgift har tidigare varit att ge utlåtanden men de blir nu den instans som fattar besluten. Domkapitlen beslutar om utvecklingsunderstöd för samarbetsprojekt (både för utredningar om sammanslagning eller samarbete och för konkreta samarbetsprojekt). Till punkt 390 (domkapitlens gemensamma) i centralfondens budget flyttas medel från understödsanslagen så att domkapitlen har mera pengar än hittills till förfogande för utredning och stödjande av samarbets- och sammanslagningsprojekt.

Sammanslagningsunderstöd

Från och med 1.1.2008 blir grunderna för beviljande av sammanslagningsunderstöd likadana som grunderna för kommunernas motsvarande understöd.

- 1) Sammanslagningsunderstöd betalas ut under tre år.
- 2) Understödet består av en grunddel och en tilläggsdel. Dessa delar beskrivs närmare i punkt 2.2.2.
- 3) Om sammanslagningen sker i början av år 2008 eller 2009 multipliceras sammanslagningsunderstödet med 1,8. Om sammanslagningen sker i början av år 2010 eller 2011 multipliceras sammanslagningsunderstödet med 1,4.
- 4) Till församlingar som under perioden 2002–2007 under minst tre år har beviljats verksamhetsunderstöd enligt prövning och som genomför en sammanslagning från början av 2008 eller 2009 betalas en förhöjd grunddel.
- 5) Församlingarna får understöd för att bilda nya kyrkliga samfälligheter på följande villkor:
 - a. Samfälligheten bildas på språkliga grunder.
 - b. Samfälligheten bildas på geografiska grunder.
 - c. I övriga fall beviljas understöd för bildandet av en kyrklig samfällighet enligt prövning.

II Understödsformer

1. Komplettering av skatteintäkter

I 9 § i lagen om kyrkans centralfond bestäms följande:

Komplettering av skatteintäkterna beviljas en församling när summan av församlingens kalkylerade kyrkoskatt och den samfundsskatt som har debiterats beräknad per närvarande medlem underskrider en utjämningsgräns som bestäms enligt kommunens invånartäthet och antalet medlemmar i församlingen och som i enlighet med vad kyrkostyrelsen närmare bestämmer är 65-80 procent av den genomsnittliga summan av den kalkylerade kyrkoskatten och den samfundsskatt som har debiterats beräknad per närvarande medlem i samtliga församlingar.

Kompletteringen av skatteintäkterna utgör skillnaden mellan utjämningsgränsen och summan av den kalkylerade kyrkoskatten och den samfundsskatt som har debiterats beräknad per närvarande medlem i församlingen, multiplicerad med församlingarnas vägda genomsnittliga inkomstskattesats och antalet närvarande medlemmar i församlingen vid utgången av det år under vilket de inkomster influerats som beskattningen hänförs till. Om församlingens inkomstskattesats understiger den vägda genomsnittliga inkomstskattesatsen för samtliga församlingar, skall dock som församlingens kalkylerade kyrkoskatt användas den kyrkoskatt som har debiterats.

Kyrkostyrelsen kan nedsätta beloppet av den komplettering av skatteintäkterna som beräknats på ovan nämnd sätt för en församling med tillgångar som ger en betydande avkastning eller med en inkomstskattesats som är låg jämförd med inkomstskattesatsen i de övriga församlingar som erhåller understöd och för vilken en komplettering av skatteintäkterna, med beaktande även av församlingens godtagbara behov och de understöd som övriga församlingar erhåller, skulle bli oskäligt stor.

Kyrkostyrelsen kan sänka den kalkylerade kompletteringen av skatteintäkterna. Kyrkostyrelsen strävar efter att så exakt som möjligt rikta skatteintäktskompletteringarna till de församlingar som behöver understöd och i gengäld minska kompletteringen till de församlingar som enligt bokslutet inte har behov av understöd. Till exempel genomfördes utjämnningen för skatteåret 2007 i januari 2005 enligt följande: om en församling år 2005 hade beviljats mer verksamhetsunderstöd än nödvändigt drogs detta överflödiga understöd av från kompletteringen av skatteintäkterna. Församlingen hade fått för mycket verksamhetsunderstöd om årsbidraget-avskrivningarna för år 2005 var positivt. Storleken på nedskärningen motsvarade då antingen 1) årsbidraget-avskrivningarna (en del av understödet har varit överflödigt), 2) det beviljade understödet för år 2005 (hela understödet har varit överflödigt) eller 3) kompletteringen av skatteintäkterna (nedskärningen kan inte vara större än den föreslagna beräknade kompletteringen).

Kompletteringarna av skatteintäkterna kommer att fördelas på detta sätt även i fortsättningen.

2. Verksamhetsunderstöd enligt prövning

I 9 a § i lagen om kyrkans centralfond bestäms följande:

Understöd enligt prövning kan beviljas en församling eller kyrklig samfällighet, om denna på grund av avsides läge, långa avstånd, skärgårdsförhållanden, lågt medlemsantal, byggprojekt,

utvecklande av samarbetet mellan församlingar och av de ekonomiska församlingsenheterna eller på grund av andra särskilda orsaker är i behov av ekonomiskt stöd.

Kyrkostyrelsen kan bevilja understöd enligt prövning för viss tid även för att ett ändamålsenligt och kostnadsmässigt fördelaktigt samarbete mellan församlingar eller en ändamålsenlig och kostnadsmässigt fördelaktig församlingsstruktur skall kunna åstadkommas, trots att understöd enligt prövning inte annars skulle kunna beviljas.

2.1 Traditionellt verksamhetsunderstöd enligt prövning (9 a § 1 mom.)

Understödet är avsett för tillfällig hjälp och kan fås tre år i följd, om inte en längre period anses vara ändamålsenlig på grund av särskilda förhållanden i församlingen. Efter detta kan församlingen få utvecklingsunderstöd, förutsatt att man har gjort upp en utvecklingsplan för balansering av ekonomin.

Kyrkostyrelsen anser att det kan vara ändamålsenligt att bevilja en församling verksamhetsunderstöd enligt prövning också för en längre period än tre år i följd av följande orsaker:

I Församlingen är av geografiska skäl i behov av verksamhetsunderstöd enligt prövning, varvid åtminstone en av följande förutsättningar uppfylls:

- a) Församlingen är en skärgårdsförsamling.
- b) Församlingens verksamhet är på grund av långa avstånd geografiskt så splittrad att detta orsakar församlingen avsevärda kostnader.

II Understöd enligt prövning för viss tid

Om en församling står i beråd att besluta om en sammanslagning kan understöd beviljas tills sammanslagningen verkställs, dock inte för mer än sammanlagt fem år i följd. För fortsatt understöd förutsätts ett utlåtande av domkapitlet om hur sammanslagningsprojektet framskrider och när sammanslagningen kan genomföras.

III Årligt understöd som beviljas av andra orsaker

Understödet kan beviljas en församling som är i behov av ökat ekonomiskt stöd främst på grund av extraordinära eller tillfälliga ekonomiska svårigheter. I bedömningen av detta behov beaktas även lokala särförhållanden. Församlingen ska i sin ansökan i detalj beskriva de grunder och särskilda förhållanden som den anser har orsakat problemen i balanseringen av ekonomin under det pågående året. Det finns då skäl att betona sådana uppgifter som inte framgår av den allmänna statistiken. Vid ansökan om understöd ska församlingen lämna in en utredning över åtgärderna för att balansera ekonomin (för ansökningsåret och de två följande åren).

Domkapitlets utlåtande har en synnerligen stor betydelse vid beviljandet av detta understöd. Vidare förutsätts att domkapitlens samarbetskonsulter eller utredningsmän i mån av möjlighet deltar i planeringen av balanseringsåtgärder för ekonomin i de församlingar som ansöker om understöd. Likaså ska alla eventuella samarbetsprojekt kartläggas och undersökas innan församlingen ansöker om detta understöd.

2.2 Utvecklingsunderstöd (9 a § 2 mom.)

2.2.1 Understöd för samarbete

Utvecklingsunderstöd beviljas både för konkreta samarbetsprojekt och för utredningar om samverkan och sammanslagning. Villkoren för beviljandet av dessa understöd är striktare än tidigare. En aktiv insats från församlingarnas sida är viktig, vilket bland annat innebär ett tillräckligt stort eget ekonomiskt ansvar för projektet.

Den fördel som konkreta samarbetsprojekt väntas medföra bör i sig vara så lockande att det inte behövs någon särskild bonus eller speciella sporrar för att projektet ska inledas. Extra understöd som motsvarar besparingarna slopas. Understöd för att starta samarbetsprojekt beviljas också de så att församlingen förutsätts betala en egen andel av kostnaderna. Understödet förutsätter en egen betalningsandel på 25–50 procent av församlingarna. Vid beviljandet beaktas projektets effekter på de totala kostnaderna och förbättringar i kvaliteten och nivån på verksamheten. Huvudregeln är att kostnaderna som ett resultat av projektet ska minska varaktigt.

Utvecklingsprojekt för ett ekonomiskt samarbete kan göras inom en ekonomisk region eller på landskaps-, prosteri- eller stiftsnivå. Samarbete med andra instanser (t.ex. kommunen) är också möjligt. Ansökan om understöd görs via ansökningsformuläret i kyrkostyrelsens cirkulär 17/2005 och skickas till domkapitlet i församlingens eget stift. Av ansökan ska framgå bland annat vad som är projektets mål och hur det organiseras och en detaljerad framställning och motivering till de varaktiga kostnadsbesparingar och förbättringar i verksamheten som projektet förväntas leda till. Planeringen av utvecklingsprojekt är ofta ett långsiktigt arbete som kan ta flera år i anspråk. Därför kan utvecklingsunderstöd också delas upp på flera år.

För utvecklingsunderstöden införs ett nytt system. Ansökan om understöd ska riktas till domkapitlet, som fattar beslut om hur understöden fördelas. Centralfonden fördelar anslag mellan domkapitlen enligt ett separat beslut. Domkapitlet ger årligen kyrkostyrelsen en rapport över projekten och projektfinansieringen.

Exempel

Församling A och församling B har båda en ungdomsarbetartjänst. Ungdomsarbetaren i församling A går i pension. Därefter ingår församlingarna ett samarbetsavtal som innebär att A betalar 50 procent av kostnaderna för församling B:s ungdomsarbetare och får som motprestation 50 procent av ungdomsarbetarens arbetsinsats. Församlingarna räknar ut hur stora besparingar samarbetsprojektet ger. Besparingarna består av halverade lönekostnader medan kostnader som tillkommer är bland annat ökade resekostnader, inköp av en bärbar dator, ytrenovering i arbetsrummet och anskaffning av nya möbler.

De kalkylerade besparingarna uppgår till 20 000 euro per år för vardera församlingen. Församlingarna kan alltså få utvecklingsunderstöd för samarbetet eftersom villkoret om varaktiga kostnadsbesparingar uppfylls. Kostnaderna för att inleda samarbetet är 3 000 euro per församling. Som egen andel för församlingarna fastslås i detta fall 24 procent.

Kyrkostyrelsens utvecklingsunderstöd bestäms på följande sätt:

Det år då samarbetet inleds

Församling A	2 250 euro
Församling B	2 250 euro

Om församlingarna inrättar en ny gemensam tjänst utan att minska på den sedan tidigare anställda personalen är det inte fråga om ett projekt som kan beviljas utvecklingsunderstöd av kyrkostyrelsen. Ett sådant samarbete leder inte till att de nuvarande kostnaderna minskar, utan tvärtom ökar.

Om församlingen köper ekonomiförvaltningstjänster av ett företag är det inte fråga om samarbete enligt kyrkostyrelsens definition utan köp av tjänster. Köp av dylika tjänster kan däremot i vissa fall ge församlingen kalkylerade besparingar, t.ex. i form av minskade arbetskraftskostnader. Om församlingen gör varaktiga besparingar genom att köpa tjänster kan utvecklingsunderstöd beviljas för startkostnaderna.

2.2.2 Understöd för sammanslagning

Sammanslagingsunderstöd betalas i samband med alla sådana ändringar i församlingsindelningen som minskar församlingarnas antal. Antalet församlingar minskar när en församling går samman med en eller flera andra församlingar eller när en församlings område delas upp mellan andra församlingar.

Om församlingar inom en samfällighet går samman beviljas inget understöd.

Församlingarna behöver inte anhänga om kalkylerat understöd för sammanslagning. Kyrkostyrelsen beviljar understödet för hela tiden omedelbart efter att medlemsantalet i de samgående församlingarna i slutet av det år som föregår sammanslagningen klarlagts.

Om sammanslagningen sker i början av år 2008 eller 2009 multipliceras sammanslagningsunderstödet med 1,8. Om sammanslagningen sker i början av år 2010 eller 2011 multipliceras sammanslagningsunderstödet med 1,4. Om sammanslagningen sker i början av år 2012 eller 2013 betalas sammanslagningsunderstödet utan förhöjning. Efter 2013 betalas inte längre något understöd för sammanslagningar.

Understödet består av en grunddel och en tilläggsdel. Grunddelen bestäms utifrån medlemsantalet i den nya församling som uppstår efter ändringen och det totala antalet medlemmar i de församlingar som berörs av sammanslagning, exklusive medlemmarna i den största församlingen. Tilläggsdelen betalas vid sådana ändringar i församlingsindelningen som minskar antalet församlingar med minst två.

Till församlingar som under perioden 2002–2007 under minst tre år har beviljats verksamhetsunderstöd enligt prövning och som genomför en sammanslagning från början av 2008 eller 2009 betalas grunddelen förhöjd med 6 euro per medlem.

Hälften av understödet betalas det år då ändringen träder i kraft och en fjärdedel under vardera av de två följande åren.

Grunddel

Förutsättningen för grunddelen är att församlingarna bildar en församling.

Nya samfälligheter ges understöd under förutsättning att de bildas på språkliga grunder eller av särskilda geografiska skäl. I övriga fall beviljas understöd för bildandet av en kyrklig samfällighet enligt prövning.

Grunddelen beräknas på följande sätt:

Förs. medlemsantal efter ändringen	Tot. medlemsantal i församlingarna, exkl. största församlingen	Grunddel/euro
20 000–	10 000–	120 000
	5 000–10 000	108 000
	under 5 000	96 000
under 20 000	7 000–	90 000
	3 500–7 000	75 000
	under 3 500	60 000

Till församlingar som under perioden 2002-2007 under minst tre år har beviljats verksamhetsunderstöd enligt prövning och som genomför en sammanslagning från början av 2008 eller 2009 betalas grunddelen förhöjd med 6 euro per medlem. Förhöjningen är högst 60 000 euro.

Tilläggsdel

Tilläggsdelen betalas vid sådana ändringar i församlingsindelningen som minskar antalet församlingar med minst två. Tilläggsdelen är 42 000 euro om antalet församlingar minskar med två och den ökar med samma belopp för varje ytterligare minskning i församlingsantalet.

Tilläggsdelen betalas inte när kyrkliga samfälligheter bildas eftersom detta inte minskar antalet församlingar.

Exempel

Fyra församlingar går samman till en. Nedan vissa fakta om församlingarna:

	Medlemsantal	Fått prövningsbaserat 3 år
Församling A	900	Ja
Församling B	1400	Ja
Församling C	1500	Ja
Församling D	8900	Nej
Totalt	12700	

Grunddel

Det totala medlemsantalet, exklusive den största församlingen är 3 800, dvs. mellan 3 500 och 7 000. Grunddelen är därmed 75 000 euro.

Grunddelsförhöjning

Gäller ändringar som genomförs 2008 eller 2009: De tre minsta församlingarna har beviljats verksamhetsunderstöd enligt prövning minst tre år under perioden 2002–2006. Därmed får den nya församlingen grunddelsförhöjningen 6 euro per medlem, dvs. 22.800 euro (totalt 3 800 medlemmar).

Tilläggsdel

När antalet församlingar minskar med minst två har den nya församlingen rätt till tilläggsdelen på 42 000 euro per församling. I detta fall skulle tilläggsdelen vara 84 000 euro eftersom församlingsantalet minskar med tre.

Sammanlagt

Sammanslagning i början av 2008 eller 2009

Understödet multipliceras med 1,8. I detta fall skulle understödet vara 286 200 euro (grunddel och tilläggsdel). Dessutom får den nya församlingen 22 800 euro i förhöjd grunddel, vilket ger totalt 309 000 euro.

Sammanslagning i början av 2010 eller 2011

Understödet multipliceras med 1,4. I detta fall skulle understödet vara 222 600 euro (grunddel och tilläggsdel).

Sammanslagning i början av 2012 eller 2013

Den nya församlingen får totalt 159 000 euro under tre års tid (grunddel och tilläggsdel).